

О.Г.Коркішко, С.А.Саяпіна

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

В статъе рассматривается проблема качественной подготовки будущего преподавателя, в условиях внедрения Болонской системы, в учебный процесс высшей школы. Раскрывается значение учебно-воспитательной работы в подготовке студентов магистратуры к профессиональной деятельности.

The problem of high-quality preparation of a future teacher in the conditions of introduction of the Bologna system, in the educational process of high school is examined in the article. The of educational-upbringing

work in the preparation of students applying for Master's olegree to professional activity is discovered in the article.

Останнім часом наш уряд та Міністерство освіти багато пишуть й говорять про необхідність розробки нових моделей вищої школи, зв'язуючи це з необхідністю входження в Європейський освітній та науковий простір і запровадженням Болонської системи. Освіта сьогодні розглядається як механізм становлення та розвитку суспільства, провідною рисою життя особистості. Вона виступає першоосновою більшості загальнонаціональних та загальнодержавних процесів, тому що освіта сприяє розвитку людського потенціалу, допомагає орієнтуватися в світі новітніх технологій.

Будемо сподіватися, що саме Болонська система допоможе підняти національну освіту на більш високий щабель. І всі положення, розроблені та висвітлені у Сорбонській декларації (м. Париж, 1998 р.), Болонській конвенції, спільній заяві європейських міністрів освіти (м. Болонья, 1999 р.), Конференції європейських вищих навчальних закладів і освітніх організацій (м. Саламанка, 2001 р.), Комюніке зустрічі європейських міністрів, які відповідають за вищу освіту (м. Прага, 2001 р.), Комюніке конференції міністрів, відповідальних за вищу освіту (м. Берлін, 2003 р.), допоможуть сьогоднішнім студентам й майбутнім спеціалістам не тільки отримати знання, а й знайти гідне місце роботи.

Підготовка фахівців з вищою освітою в умовах Болонської системи – відносно новий аспект в педагогічній галузі. Ця система сприяє створенню умов для самоосвіти, самовиховання та самореалізації особистості; задовольняє потреби держави у кваліфікованих спеціалістах різного профілю, у тому числі – педагогічного; надає можливість виховувати у майбутніх фахівців цілісне світосприйняття та сучасний науковий світогляд.

В останні роки багато робіт науковців, дослідників, фахівців присвячено використанню основних положень Болонської системи у вищих навчальних закладах. Поєднанню кредитності та модульності в професійній підготовці спеціалістів відповідно до вимог Болонського процесу присвячені роботи науковців і практиків (В.Андрющенко, Я.Болубаш, В.Кремень, В.Курило, К.Левківський, І.Мороз, М.Стапко та ін.). Проблеми дидактики вищої школи розглядаються в дослідженнях В.Афанасьєва, В.Бондар, С.Вітницької, К.Корсак, В.Лугового та ін. Аспекти професійної підготовки магістрів у сучасних умовах висвітлюються в роботах Р.Гейзерської, Р.Пріми та ін.

Процес становлення студента-магістранта як спеціаліста складається з багатьох компонентів – усвідомлення соціальної ролі праці педагога, самовиховання необхідних якостей, моделюючих особистість майбутнього спеціаліста, сприйняття вимог педагогічної професії, усвідомлених вимог до себе, реалізації творчої діяльності. Ці компоненти професійного становлення майбутнього педагога складають основу професійно-педагогічної діяльності вузу, процес якого включає і навчальну, і наукову, і виховну роботу.

Виходячи з цього, мета нашої статті полягає у визначенні певних аспектів щодо навчально-виховної діяльності студентів магістратури у сучасній системі вищої освіти.

Серед основних заходів щодо поширення європейської вищої освіти можна назвати наступні шість ключових позицій:

- введення двоциклового навчання (фактично перший цикл – бакалавр, другий цикл передбачає отримання ступеня магістра);
- запровадження кредитної системи (пропонується запровадити в усіх національних системах освіти систему трудомісткості навчальної роботи у кредитах);
- контроль якості освіти (організація незалежних від національних урядів акредитаційних агентств);
- розширення мобільності студентів, викладацького та іншого персоналу для взаємного збагачення європейським досвідом;
- забезпечення працевлаштування випускників (передбачається спрощення професійного визнання кваліфікацій, за рахунок використання додатка до диплома, рекомендованого ЮНЕСКО);
- забезпечення привабливості європейської системи освіти (вважається, що введення загальноєвропейської системи гарантії якості освіти, кредитної системи накопичення, легкодоступних кваліфікацій сприятиме підвищенню інтересу європейських та інших громадян до вищої освіти).

На сьогодні всі ці позиції поступово впроваджуються у вищі навчальні заклади України. Слов'янський державний педагогічний університет не є виключенням. У своїй статті ми зупинимося на першій позиції, а саме на другому циклі, який передбачає отримання ступеня магістра.

Магістратура є складовою частиною ступеневої освіти, яка готує студентів до наукової та керівної роботи. Магістратура передбачає підготовку фахівців з поглибленими знаннями, тобто оволодіння методами та засобами наукових досліджень, уміння самостійно, творчо, на високому науковому рівні проводити

педагогічну та керівну роботу. Магістр – це освітньо-кваліфікаційний рівень фахівця, який на основі кваліфікації бакалавра або спеціаліста здобуває поглиблені спеціальні знання та вміння інноваційного характеру, отримує певний досвід їхнього застосування та використання отриманих знань для вирішення проблемних завдань у певній галузі народного господарства [4].

Студенти магістратури беруть участь у наступних видах навчально-виховної діяльності: навчальній, самостійній, індивідуальній та науково-дослідній тощо. Зміст такої діяльності представляє собою узагальнені вимоги до теоретичних і практичних знань, умінь та навичок майбутнього педагога. Вся навчально-виховна діяльність студентів магістратури побудована таким чином, що веде до:

- забезпечення результативності та якості отриманих знань;
- гармонізації науково-предметних, світоглядно-методичних, дидактичних і психологічних знань;
- умінь організовувати навчальний процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на розвиток особистості, її підготовку до вирішення у майбутньому професійних завдань;
- оволодіння педагогічною культурою та загальнолюдськими цінностями;
- формування педагогічного досвіду, на основі історичного та сучасного, і набуття власного в різноманітній практичній діяльності;
- засвоєння та впровадження нових інформаційних технологій;
- умінь використовувати творчий пошук;
- виховання високих моральних якостей, досвіду суспільної поведінки;
- конкурентоспроможності на ринку праці тощо [3].

Формуванню якостей професіонала у студентів-магістрантів педагогічного профілю значною мірою допомагає система підготовки до педагогічної праці, яка включає:

- творчий підхід викладацького складу педагогічного вузу до своєї справи;
- висока якість та ефективність навчання;
- активна позиція студентства у навчально-виховному процесі;
- розвиток самостійності та пізнавальної активності студентів при вивченні кожного навчального предмету, орієнтація навчання на інтенсивний розвиток мислення як основи пізнавального процесу;

- постійне збагачення духовного світогляду студента в позааудиторній та виховній роботі, оскільки без цього ніяка творчість неможлива: потрібен синтез професіоналізму, ерудиції та багатого життєвого досвіду;
- якісне володіння провідними педагогічними вміннями, навичками, їхнє регулярне та вільне використання в праці й навчанні;
- розвиток дослідницьких якостей студента, виховання та самовиховання здібностей, які необхідні для розвитку професіоналізму.

Підводячи підсумок розглянутої проблеми, можна констатувати, що реформа вищої освіти, в першу чергу, стосується навчально-виховної діяльності. Перед вищою школою постало багато проблем і завдань, всі вони вимагають скорішого розв'язання з урахуванням вимог Болонської системи. Як показав досвід, магістратура не є виключенням. Саме від того яким чином буде побудована навчально-виховна діяльність студентів магістратури, які якості і риси професіонала будуть сформовані, залежатиме майбутнє нашої освіти.

Література

1. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За редакцією В.Г.Кременя. Авторський колектив: М.Ф.Степко, Я.Я.Болюбаш, В.Д.Шинкарук, В.В.Грубінко, І.І.Бабин. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
2. Гейзерська Р.А. Зміст професійної підготовки магістрів економічного профілю //Проблеми гуманізації навчання та виховання у вищому закладі освіти: Матеріали Четвертих ірпінських міжнародних науково-педагогічних читань. – Ірпінь: Національна академія ДПС України, 2006. – С.98-100.
3. Марк О.В. Професійна компетентність майбутніх учителів як складне інтегроване особистісне утворення //Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць /Ред. кол. О.Г.Мороз, Н.В.Гузій (відп. ред.) та ін. – Вип. 6(16). – К.: НПУ, 2007. – С. 32-35.
4. Приходько М.І. Магістратура як складова частина підготовки науково-педагогічних кадрів //Освіта Донбасу. – 2004. – №3-4.

5. Слостенин В.А. Профессионализм педагога: акмеологический контекст //Педагогическое образование и наука. – 2002. – №4. – С.4-10.

В.В.Корнещук

СТРАТЕГІЇ І МОДЕЛІ ПОВЕДІНКИ ПОДОЛАННЯ В НАДІЙНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СПЕЦІАЛІСТА СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ

В статтє предлагается характеристика стратегий и моделей преодолевающего поведения в нетипичных ситуациях профессиональной деятельности. Анализируется влияние такого поведения на проявление профессиональной надежности специалистов соционимической сферы деятельности.

In the article is presented the characteristic of strategy and models of the overcoming conduct in the untypical situation of professional activity. Analyzed the influence of its conduct on professional reliability of specialists of sothionomic sphere activity.

Поява нових сучасних видів професійної діяльності в галузі управління, виконання все більшої кількості видів діяльності людини в екстремальних умовах загострюють проблему професійної надійності спеціаліста і підіймають її не тільки на рівень специфічної діяльності людини-оператора, але й на рівень професійної діяльності як такої.

Для професій типу “людина-техніка” проблема професійної надійності вивчена досить глибоко. Вирішення проблеми надійності професійної діяльності для фахівців соціономічних професій, тобто професій типу “людина-людина” ускладнюється тим, що кількісна оцінка параметрів професійної надійності в такому випадку пов’язана з великою кількістю зовнішніх та міжособистісних факторів, що на неї впливають.

Проте досить докладно вивчаються суміжні проблеми, а саме: формування професійної спрямованості особистості студента (В.В.Волкова, О.Р.Ганопольський, Л.А.Сподін та ін.), його професійних цінностей (С.С.Єрмакова, В.Г.Кузнецова, О.В.Софіщенко та ін.); підготовка до розв’язання професійних ситуацій (Р.М.Каршук, С.Х.Яворський та ін.); педагогічні умови самовдосконалення і саморозвитку майбутніх спеціалістів (О.В.Діденко, О.С.Прокопова, Т.В.Тихонова та ін.). У психологічному аспекті досліджуються: детермінанти професійної спрямованості особистості (Й.А.Шамес, С.В.Яремчук та ін.); самоконтроль (В.І.Співак та ін.), самооцінка